

Oznámení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže o výpočtu obrátu pro účely kontroly spojování soutěžitelů

OBSAH:

I. ÚVOD
II. ÚČETNÍ VÝPOČET OBRÁTU
II.1 Obrat jako odraz činnosti
II.1.1 Pojem obrátu
II.1.2 Činnosti, jež jsou předmětem podnikání
III. ÚPRAVA PRAVIDEL VÝPOČTU OBRÁTU PRO RŮZNÉ TYPY OPERACÍ
III.1 Obecná pravidla
III.2 Obrat podnikatelské skupiny
III.3 Obraty společností kontrolovaných státem
IV. ZEMĚPISNÉ ROZDĚLENÍ OBRÁTU
IV.1 Obecná pravidla
IV.2 Prodej výrobků
IV.3 Poskytování služeb
V. PŘEVOD OBRÁTU NA DOMÁCÍ MĚNU
VI. OBRÁTY BANK A POJIŠŤOVEN
VI.1 Obraty bank
VI.2 Obraty pojišťoven

I. ÚVOD

1. Účelem tohoto materiálu je poskytnout bližší výklad některých otázek souvisejících s aplikací § 13 a § 14 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), v platném znění (dále jen „zákon“). Na základě těchto ustanovení Úřad posuzuje, která spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 zákona podléhají povolení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“). Výklad uvedených ustanovení by potenciálním účastníkům řízení o povolení spojení soutěžitelů měl usnadnit posouzení, zda ve vztahu k jimi plánovanému spojení soutěžitelů existuje povinnost podat Úřadu návrh na povolení spojení ve smyslu § 15 zákona.

2. Tento materiál vychází ze zkušeností, jež Úřad získal v průběhu své činnosti v oblasti posuzování spojení soutěžitelů za působnosti zákona, a současně vychází z postupu Evropské komise při aplikaci Nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 o kontrole spojování podniků a Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků¹ (dále též „Nařízení Rady“). Při tvorbě tohoto materiálu Úřad rovněž zohlednil pravidla uvedená ve Sdělení Evropské komise o výpočtu obrátu podle Nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 o kontrole spojování podniků², resp. v Konsolidovaném jurisdikčním oznámení Evropské komise.³

3. Zákon stanoví dvě základní kritéria pro určení, zda transakce představují spojení soutěžitelů podléhající povolení Úřadu. První z nich, které je upraveno v § 12 zákona, popisuje, které transakce, uzavírané mezi soutěžiteli, představují spojení soutěžitelů ve smyslu zákona.⁴

¹ Viz <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004R0139:CS:NOT>.

² Viz [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31998Y0302\(04\):CS:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31998Y0302(04):CS:NOT).

³ Viz http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/legislation/jn_en.pdf.

⁴ Výkladu konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 zákona je věnováno zvláštní oznámení Úřadu, jež bude

4. Spojení soutěžitelů podléhá povolení Úřadu pouze tehdy, jestliže jsou splněna notifikační obratová kritéria upravená v § 13 zákona. Jedná se o prahové hodnoty obrátů dosahovaných spojujícími se soutěžiteli, jež jsou stanoveny tak, aby jimi byla zachycena spojení soutěžitelů, která jsou způsobilá významnějším způsobem ovlivnit hospodářskou soutěž na území České republiky.

5. Nicméně, pokud spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 zákona splňující podmínky uvedené v § 13 zákona naplňuje zároveň znaky spojení podniků podle čl. 3 Nařízení Rady i prahové hodnoty notifikačních kritérií podle čl. 1 odst. 2 a 3 Nařízení Rady, jsou soutěžitelé povinni podat návrh na povolení spojení pouze Evropské komisi, neboť spojení soutěžitelů s komunitární dimenzí nespadájí v souladu s principem *one-stop shop* do působnosti Úřadu.⁵

6. Na rozdíl od předcházející právní úpravy problematiky spojování podniků v České republice,⁶ kdy kritérium pro určení, zda spojení soutěžitelů vyžadovalo povolení ze strany Úřadu, bylo založeno na dosažení 30% podílu na relevantním trhu, současný zákon za notifikační kritéria považuje obraty dosažené spojujícími se soutěžiteli. Nový přístup byl zvolen z důvodu větší transparentnosti pro spojující se soutěžitele. Zatímco limitní hranice tržních podílů byla zpravidla obtížně zjistitelnou veličinou, neboť k přesnému vymezení relevantních trhů dochází až v rámci správního řízení, dosažený obrat je veličina zpravidla snadno zjistitelná z účetních údajů vedených jednotlivými soutěžiteli.

7. S ohledem na skutečnost, že notifikační kritéria slouží pro posouzení celkového významu spojujících se soutěžitelů, je nutné do obratu spojujících se soutěžitelů započítat veškeré finanční příjmy dosažené z jejich běžné podnikatelské činnosti, a to bez ohledu na oblast, která je dotčena posuzovaným spojením soutěžitelů.

8. Základní pravidla pro výpočet obratu za účelem ověření existence notifikační povinnosti jsou uvedena v § 14 zákona. Úřad tímto oznámením zákonná pravidla blíže osvětluje a dále konkretizuje.

II. ÚČETNÍ VÝPOČET OBRATU

II.1 Obrat jako odraz činnosti

II.1.1 Pojem obratu

9. Podle § 14 odst. 1 zákona se čistým obratem spojujících se soutěžitelů, který je pro vznik notifikační povinnosti rozhodující, rozumí čistý obrat dosažený jednotlivými soutěžiteli pouze při činnosti, která je předmětem jejich podnikání. Jedná se tedy o obrat dosažený prodejem zboží, výrobků a poskytováním služeb.

10. Pokud se jedná o prodej zboží a výrobků, určení obratu není problematické, neboť vychází z účetní evidence každého obchodního úkonu, při němž dojde k převodu vlastnictví výrobků.

publikováno v průběhu roku 2008.

⁵ Čl. 21 odst. 3 Nařízení Rady.

⁶ Zákon č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů.

11. V případě výpočtu obratu dosaženého při poskytování služeb postupuje Úřad obdobným způsobem, a to tak, že přihlíží k celkové částce tržeb, kterou soutěžitel za poskytování služeb obdrží.

12. Vzhledem ke rozmanitosti odvětví služeb může být v některých případech nezbytné tuto obecnou zásadu upravit podle zvláštních podmínek poskytované služby. V některých oblastech (např. v cestovním ruchu a reklamě) je například možné službu prodávat prostřednictvím jiných poskytovatelů. V takových případech, i když prostředník účtuje konečnému zákazníkovi za službu celou cenu, jeho obrat je tvořen pouze z provizí, které přijímá od prvotního poskytovatele za zprostředkování služby. Z toho vyplývá, že např. cena za turistický zájezd, již platí konečný zákazník, by se při výpočtu obratu podle § 14 zákona dělila na dvě části, a to na příjem cestovní kanceláře, jakožto poskytovatele služby, a provizi zprostředkovatele, většinou cestovní agentury, která představuje distribuční kanály dané služby.

II.1.2 Činnosti, jež jsou předmětem podnikání soutěžitelů

13. Úřad do čistého obratu započítává zejména výši tržeb z prodeje zboží, výrobků a poskytování služeb zaznamenaných ve výkazu zisků a ztrát jednotlivých spojujících se soutěžitelů.

14. Zbývající položky uvedené ve výkazu zisků a ztrát zpravidla nepředstavují součást obratu rozhodného pro určení, zda spojení soutěžitelů podléhá povolení Úřadu či nikoliv. Nicméně, účetnictví soutěžitelů v některých případech nezachycuje jejich výnosy, které jsou odvozeny z jejich běžné podnikatelské činnosti tak, jak to vyžaduje zákon. V takových případech je třeba pro účely posouzení naplnění prahových hodnot notifikačních kritérií započítat do obratu i další položky.⁷

15. Do čistého obratu spojujících se soutěžitelů je třeba rovněž zahrnout i podporu, jež je jim udělena veřejnoprávními subjekty, pokud se tato podpora vztahuje k předmětu podnikání, je-li poskytnuta přímo soutěžiteli a je-li přímo spojená s prodejem zboží či výrobků a poskytováním služeb, takže se odráží v jejich konečné ceně.⁸

16. Zvláštní situace nastává v případech, kdy dochází ke spojení soutěžitelů tak, že je prodávána společnost, podnik, resp. jeho část, jež dosahovala veškerých svých obrátů pouze v rámci podnikatelského uskupení prodávajícího, tudíž z hlediska soutěžněprávního nebyla na trhu před uskutečněním spojení soutěžitelů činná. V této situaci je při určení obratu třeba vycházet z předchozího obratu dosaženého uvnitř podnikatelského uskupení, případně, při existenci veřejně stanovených cen⁹, z obratu vypočteného při užití těchto veřejně stanovených cen.

II.2 Čistý obrat

17. Ustanovení § 14 odst. 1 zákona obsahuje i odkaz na § 20 odst. 2 písm. a) zákona

⁷ V případě M.126 *Accor/Wagon-Lits* se Evropská komise rozhodla započítat do obratu z běžné činnosti rovněž i příjmy soutěžitele Wagon-Lits z pronajímání aut, i když tyto příjmy byly zahrnuty ve výkazu zisků a ztrát v položce ostatní provozní výnosy.

⁸ Za tímto účelem jsou soutěžitelé povinni vyplnit část 2.1.6 Dotazníku k povolení spojení, jež je součástí vyhlášky Úřadu č. 368/2001 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o náležitostech návrhu na povolení spojení soutěžitelů, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Např. ceny určené na komoditních burzách.

č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o účetnictví“), jenž dříve definoval čistý obrat. Tento odkaz je v současnosti obsolentní. Nicméně v současnosti podle § 20 odst. 1 písm. a) bod. 2 zákona o účetnictví se ročním úhrnem čistého obratu rozumí výše výnosů snížená o prodejní slevy a dělená počtem započatých měsíců, po které trvalo účetní období, a vynásobená dvanácti.

18. S ohledem na skutečnost, že zákon přímo nedefinuje, co se rozumí pojmem „čistý obrat“, Úřad vychází při jeho určení z výkladu Nařízení Rady, dále ze znění zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a zákona o účetnictví, z nichž vyplývá, že pro určení čistého obratu dosaženého při činnosti odpovídající předmětu podnikání soutěžitele je třeba z výnosů obdržených v souvislosti s touto činností odečíst daň z přidané hodnoty, popř. další nepřímé daně související s obratem, a všechny rabaty nebo slevy, jež soutěžitel poskytne v průběhu svých obchodních jednání se zákazníky, jež mají přímý vliv na výši tržeb.

19. V souladu s § 14 odst. 3 zákona se pak do čistého obratu pro účely určení notifikačních kritérií nezapočítávají i obraty dosažené při činnosti tvořící předmět podnikání, resp. při jejich běžné činnosti, která je namířena vůči společnostem, jež jsou součástí jednoho a téhož podnikatelského uskupení, tj. obraty, jež jsou dosaženy mezi mateřskými, dceřinými a sesterskými společnostmi. Tyto obraty se od celkového obratu soutěžitelů odečítají, neboť při jejich zahrnutí by docházelo ke zkreslení skutečné velikosti soutěžitelů, a to jejich vícenásobným započítáním.

III. ÚPRAVA PRAVIDEL VÝPOČTU OBRATU PRO RŮZNÉ TYPY OPERACÍ

III.1 Obecná pravidla

20. V souladu s § 13 zákona je za notifikační kritérium považován obrat dosažený spojujícími se soutěžiteli za poslední ukončené období, tj. za nejbližší účetní období, jež předchází účetnímu období, v němž došlo nebo má dojít k právní či jiné skutečnosti, v jejímž důsledku dochází ke spojení soutěžitelů.

21. Při určení pojmu „účetní období“ je přitom nutno vycházet z definice obsažené v § 3 odst. 2 zákona o účetnictví, podle níž se účetním období rozumí dvanáct nepřetržitě po sobě jdoucích měsíců. Obvykle se účetní období shoduje s kalendářním rokem, může být však určeno též hospodářským rokem, který začíná prvním dnem jiného měsíce než leden. Poslední ukončené účetní období se přitom určuje u každého spojujícího se soutěžitele zvlášť.

22. K ověření údajů relevantních pro vznik notifikační povinnosti je nutné užít auditovaných účetních závěrek soutěžitelů. V případě, že ke spojení soutěžitelů dochází v prvních měsících nového účetního období a auditované účetní závěrky za poslední ukončené období ještě nejsou k dispozici, Úřad bere v potaz auditované účetní údaje vycházející z předposledního účetního období.

23. Ve výjimečných případech, kdy mezi auditovanými účetními údaji za předposlední ukončené účetní období a neauditovanými účetními údaji za poslední ukončené účetní období existují významné rozdíly¹⁰, Úřad považuje za relevantní údaje za poslední ukončené účetní

¹⁰ Jedná se např. o situaci spojení soutěžitelů X a Y, ke kterému dochází v únoru 2007, přičemž společnost X byla založena v průběhu roku 2005 a její obrat nedosahoval potřebné výše stanovené v § 13 zákona, ale v roce 2006 již by těchto hodnot bylo dosaženo.

období, byť neověřené, o jejichž pravdivosti musí být ze strany spojujících se soutěžitelů předloženo čestné prohlášení.

24. V souvislosti s požadavkem, aby účetní údaje vypovídaly o významu spojení soutěžitelů co nejpřesněji, je nutné v případech, kdy u spojujících se soutěžitelů před posuzováním spojení došlo k faktickým změnám¹¹ ve struktuře jejich podnikatelského uskupení, přepočítat auditované údaje tak, aby vypočtený čistý obrat přesně odpovídal nové situaci. Jedná se zejména o následující situace.

25. V první řadě se jedná o situace, při kterých dochází k faktické změně ve struktuře podnikatelského uskupení, do něhož náleží spojující se soutěžitelé, v roce, v němž dochází ke spojení soutěžitelů, a tudíž v období mezi ukončeným účetním obdobím a notifikací spojení soutěžitelů. V takových případech auditované obraty spojujících se soutěžitelů neodrážejí skutečnou velikost, a proto je nutné ověřené účetní údaje upravit. Za předpokladu, že před podáním návrhu na povolení spojení podnikatelské uskupení některého ze spojujících se soutěžitelů prodá jednu ze společností či její podnik, resp. jeho část či ukončí její podnikatelskou činnost, je nutné, aby této odprodávané či uzavírané části podnikatelského uskupení byl přiřazen obrat, kterého tato část dosáhla za poslední ukončené účetní období. Tento obrat je pak nezbytné odečíst od auditovaného obratu příslušného spojujícího se soutěžitele. Uvedené platí i obráceně. V případě, kdy podnikatelské uskupení, do něhož náleží některý ze spojujících se soutěžitelů, v období mezi ukončením účetního období a notifikací spojení soutěžitelů nabývá jiného soutěžitele či jeho podnik, resp. jeho část, je nutné k auditovanému obratu spojujícího se soutěžitele za poslední ukončené účetní období připočíst i obrat dosažený v tomto účetním období nabývaným soutěžitelem či jeho podnikem, resp. jeho částí.

26. Rovněž může nastat situace, kdy dojde k faktické změně ve struktuře podnikatelského uskupení některého ze spojujících se soutěžitelů během posledního ukončeného účetního období. V takovém případě ověřené účetní údaje neúplně odrážejí skutečnou velikost spojujících se soutěžitelů, a proto je nutné auditované účetní údaje vhodným způsobem upravit. Za předpokladu, že v průběhu posledního ukončeného účetního období podnikatelská skupina, do níž náleží některý ze spojujících se soutěžitelů, prodala jednu ze společností či její podnik, resp. jeho část či ukončí její podnikatelskou činnost, pak se v auditované účetní závěrce odprodej projeví v údajích za období mezi uskutečněním předmětného prodeje a ukončením účetního období. Aby však dosažený obrat skutečně odpovídal reálné velikosti spojujících se soutěžitelů, je nutné obrat dosažený prodávanou či uzavíranou společností či jejím podnikem, resp. jeho částí v období mezi počátkem účetního období a uskutečněním prodeje od auditovaných účetních údajů odečíst. Obdobně, v případě, kdy podnikatelské uskupení, do něhož náleží některý ze spojujících se soutěžitelů, v průběhu posledního ukončeného účetního období nabude společnost či její podnik, resp. jeho část, pak se tato skutečnost v účetních údajích projeví pouze za období mezi nabytím dané společnosti a ukončením účetního období. Aby dosažený obrat pro potřeby posouzení, zda jsou naplněna obratová kritéria, odpovídal skutečné velikosti spojujících se soutěžitelů, je nutné k auditovaným účetním údajům připočíst i obrat, kterého dosáhla nabývaná společnost či její podnik, resp. jeho část v období mezi počátkem účetního období a předmětným nabytím ze

¹¹ Za faktickou změnu se považuje situace, kdy některá ze společností z podnikatelského uskupení některého ze spojujících se soutěžitelů uzavřela např. smlouvu o koupi či prodeji společnosti, podniku, resp. jeho části a současně před posuzováním spojení soutěžitelů došlo i k realizaci takové smlouvy. Pokud k její realizaci před posuzováním spojení soutěžitelů nedošlo a současně její uskutečnění není podmínkou pro realizaci posuzovaného spojení soutěžitelů, pak se taková transakce nepovažuje za faktickou změnu ve struktuře podnikatelského uskupení, a tudíž nedochází ke změně v počítání obratu spojujících se soutěžitelů.

strany spojujícího se soutěžitele, resp. podnikatelského uskupení, do nějž spojující se soutěžitel náleží.

27. Spojuje-li se pouze část soutěžitele, Úřad zahrnuje do čistého obratu pouze tu část obratu, kterého dosáhla spojující se část soutěžitele (viz § 14 odst. 4 zákona). Uvedené pravidlo se vztahuje zejména na dvě situace. Jedná se o spojení soutěžitelů dle § 12 odst. 2 zákona formou nabytí části podniku a spojení soutěžitelů dle § 12 odst. 3 zákona.

28. V první situaci se do obratu nabývaného soutěžitele započítává pouze obrat dosažený částí podniku, jež je předmětem nabytí ze strany jiného soutěžitele, a nikoli obrat dosažený celým podnikem, jehož část se převádí.

29. Ke spojení podle § 12 odst. 3 zákona dochází i tehdy, pokud jeden soutěžitel převádí na druhého pouze některé ze svých dceřiných společností, a proto se do obratu nabývaného soutěžitele bude započítávat pouze obrat dosažený společnostmi, u nichž dochází ke změně kontroly. Naopak, obrat prodávajícího soutěžitele a obrat společností, nad nimiž bude tento soutěžitel i nadále kontrolu vykonávat, není v takových případech zohledňován.

30. V souladu s § 14 odst. 5 zákona se za jedno spojení soutěžitelů považuje i situace, kdy dochází v průběhu dvou let ke dvěma či více spojeními spočívajícím v převodu části podniku na jiného soutěžitele. Toto ustanovení bylo přijato za účelem minimalizace případů obcházení zákona v podobě rozdělování předmětu převodu na několik samostatných částí, která by nepodléhala povolení spojení.

31. Ačkoli § 14 odst. 5 odkazuje pouze na spojení soutěžitelů, ke kterému dochází v souvislosti § 12 odst. 2 zákona, toto ustanovení je třeba v souladu s existující rozhodovací praxí Úřadu vykládat širěji. V případech, kdy mateřská společnost postupně prodává několik svých dceřiných společností jednomu a témuž soutěžiteli, a mezi těmito transakcemi existuje úzká časová a příčinná souvislost, souhrn těchto transakcí bude považován za jedno spojení soutěžitelů, a to i pro výpočet obratu. Obdobně Úřad postupuje i v případech, kdy taková postupná transakce představuje kombinaci spojení soutěžitelů dle § 12 odst. 2 a 3 zákona.¹² V takových případech je nutné za jednoho spojujícího se soutěžitele považovat nabyvatele a za druhého spojujícího se soutěžitele všechny postupně nabývané společnosti.

32. Obdobně pak Úřad považuje za jedno spojení i transakce, kdy jeden soutěžitel v souladu s § 12 odst. 2 či § 12 odst. 3 zákona nabývá dva či více podniků, resp. jejich částí, nebo dvě či více společností od různých prodávajících, přičemž takové transakce jsou samotnými smluvními stranami považovány za vzájemně právně a ekonomicky propojené či podmíněné.¹³

III.2 Obrat podnikatelské skupiny

33. Podle § 14 odst. 2 zákona se do čistého obratu započítává nejen obrat dosažený přímo spojujícími se soutěžiteli, nýbrž obrat dosažený celými podnikatelskými skupinami, do kterých náleží spojující se soutěžitelé. Do společného čistého obratu se zahrnují čisté obraty dosažené:

- a) všemi spojujícími se soutěžiteli,
- b) osobami, které budou spojující se soutěžitele kontrolovat po uskutečnění daného

¹² Viz rozhodnutí Úřadu S 185/06 HKM Beteiligungs/NOVOTISK Olomouc/NTISK.

¹³ Viz rozhodnutí Úřadu S 63/05 BGS LEVI Group/LEVI International/BGS – Distribution.

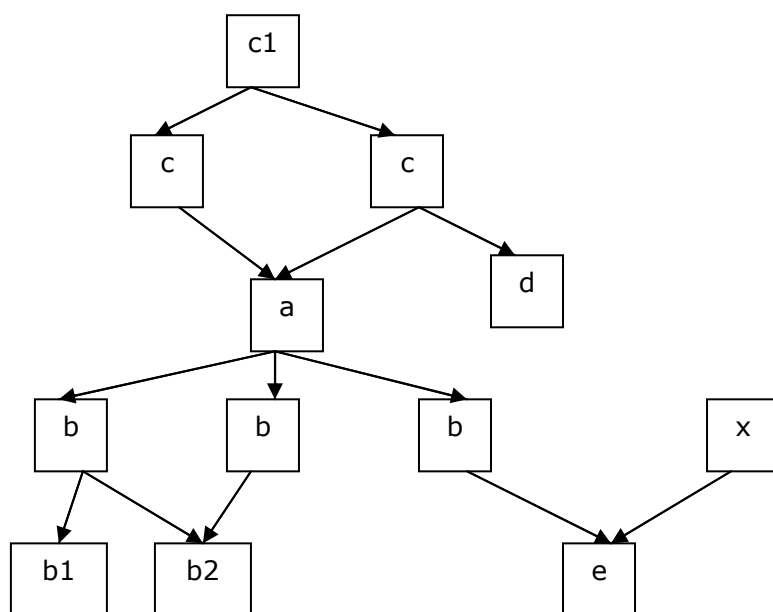
spojení, a osobami, které jsou spojujícími se soutěžiteli kontrolovány, tj. mateřskými a dceřinými společnostmi spojujícími se soutěžitelů,

c) osobami, které kontroluje osoba, která bude spojující se soutěžitele kontrolovat po uskutečnění daného spojení, tj. sesterskými společnostmi spojujícími se soutěžitelů, a

d) osobami, které jsou kontrolovány společně dvěma či více osobami uvedenými v písmenech a) až c).

34. Z výše uvedeného vyplývá, že obrat soutěžitele, jež se přímo účastní transakce zakládající spojení soutěžitelů, musí zahrnovat též obrat jeho dceřiných, mateřských, sesterských společností a všech společností, jež jsou výlučně či společně kontrolovány osobami, jež jsou výše uvedené.

Graf č.1: Spojující se soutěžitel a jeho skupina

Legenda:

a spojující se soutěžitel

b přímé dceřiné společnosti spojujícího se soutěžitele a jimi výlučně kontrolovaná dceřiná společnost (b1), společně kontrolovaná dceřiná společnost (b2) a dceřiná společnost jimi kontrolovaná společně s třetím subjektem (e)

c mateřské společnosti spojujícího se soutěžitele a jejich vlastní mateřská společnost (c1)

d jiná dceřiná společnost mateřské společnosti spojujícího se soutěžitele

x třetí strana, společnost vlastnický i kontrolně nezávislá na podnikatelském uskupení spojujícího se soutěžitele

35. Jakmile je splněno kritérium kontroly definované v § 12 odst. 4 zákona, pak je do obratu spojujícího se soutěžitele nutné započítat veškerý obrat kontrolované, resp. kontrolující společnosti, a to bez ohledu na výši akciového či jiného podílu, od nějž se kontrola odvíjí.

36. Výjimkou z uvedeného pravidla je situace, kdy kterákoliv ze společností náležejících do podnikatelského uskupení spojujícího se soutěžitele vykonává společnou kontrolu nad společností (viz společnost e) společně s třetím subjektem, jež nepatří do stejného

podnikatelského uskupení (viz společnost x). V takovém případě se do obratu spojovacího se soutěžitele započítává pouze taková část obratu společnosti e, jež odpovídá podílu na její kontrole. To znamená, že za předpokladu, že společnost e je kontrolována společně dvěma subjekty (a to bez ohledu na skutečný podíl na hlasovacích právech na této společnosti), pak se do obratu spojovacího se soutěžitele započítává pouze 50 % obratu této společně kontrolované společnosti. Obdobně, pokud by byla společnost e společně kontrolována třemi společnostmi, z nichž pouze jeden bude náležet do podnikatelského uskupení spojovacího se soutěžitele, pak do obratu spojovacího se soutěžitele se bude započítávat pouze obrat odpovídající jedné třetině obratu společnosti e atd.

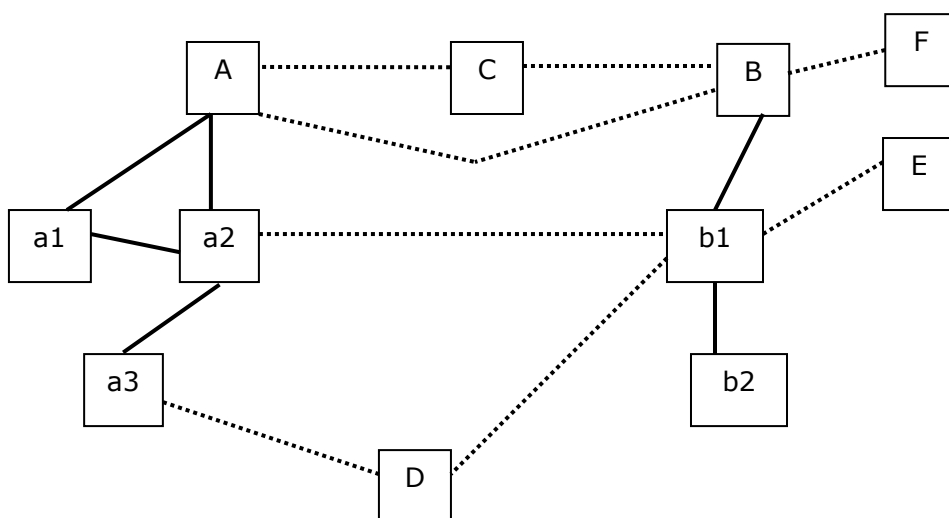
37. Zvláštní postup si vyžadují situace, kdy dochází ke spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 odst. 3 zákona změnou kvality kontroly z kontroly společné, vykonávané společně dvěma či více soutěžiteli, na kontrolu výlučnou, vykonávanou jedním soutěžitelem. V takovém případě obrat soutěžitele, včetně všech jeho dceřiných společností, nad nímž má být v důsledku spojení získána výlučná kontrola ze strany jednoho z jeho předcházejících akcionářů či společníků, není započítáván, a to ani částečně, do obratu soutěžitele nabývacího kontrolu, nýbrž je plně považován pro účely určení notifikačních kritérií za obrat dalšího spojovacího se soutěžitele – nabývané společnosti.

38. Do obratu spojovacího se soutěžitele, jež představuje cílový subjekt či objekt spojení soutěžitelů (nabývaná společnost, nabývaný podnik, resp. nabývaná část podniku), se započítává pouze obrat tohoto cíle, včetně všech dceřiných společností, které jsou součástí předmětného převodu, nikoli však obrat dosažený prodávajícím, či jeho dalšími mateřskými, sesterskými a dceřinými společnostmi, které nejsou součástí spojení soutěžitelů, resp. po uskutečnění spojení nebudou součástí spojením vzniklého subjektu.

39. Jak již bylo uvedeno, do celkového obratu spojovacího se soutěžitele se nezapočítávají obraty dosažené prodejem zboží a výrobků a poskytováním služeb mezi společnostmi, jež tvoří součást celého podnikatelského uskupení, do něhož náleží. To znamená, že do obratu se započítávají pouze obraty, jež jsou dosaženy jednotlivými společnostmi podnikatelského uskupení spojovacích se soutěžitelů obchodním stykem se třetími subjekty.

40. Při odečítání obratů dosažených uvnitř podnikatelského uskupení spojovacího se soutěžitele Úřad vychází z uspořádání podnikatelského uskupení před uskutečněním spojení soutěžitelů. Jinými slovy, obrat, kterého dosáhli jednotliví spojovací se soutěžitelé, resp. jejich podnikatelská uskupení, vzájemným obchodem se do čistého obratu spojovacích se soutěžitelů započítává.

Graf č.2: Spojení soutěžitelů nabytím kontroly ze strany A nad B - vyloučení obrátů dosažených uvnitř skupin spojujících se soutěžitelů

Legenda:

A první spojující se soutěžitel

a1, a2, a3 přímé či nepřímé dceřiné společnosti spojujícího se soutěžitele A

B druhý spojující se soutěžitel

b1, b2 přímé či nepřímé dceřiné společnosti spojujícího se soutěžitele B

C, D, E třetí soutěžitelé

F společnost kontrolující před spojením spojujícího se soutěžitele, přičemž po spojení již spojujícího se soutěžitele kontrolovat nebude (např. společnost prodávající kontrolní akciový podíl na spojujícím se soutěžiteli)

..... transakce, jež se započítávají do čistého obrátu spojujících se soutěžitelů

———— transakce, jež se nezapočítávají do čistého obrátu spojujících se soutěžitelů

III.3 Obraty společností kontrolovaných státem

41. Pokud dochází ke spojení soutěžitelů, kdy alespoň jedním z těchto soutěžitelů je subjekt přímo či nepřímo kontrolovaný státem, postupuje se při výpočtu obrátu pro účely posouzení vzniku notifikační povinnosti principiálně stejným způsobem jako při výpočtu obrátu soutěžitelů, které státem kontrolovány nejsou.

42. Do obrátu státem kontrolovaného spojujícího se soutěžitele se však nezapočítávají obraty všech společností, jež jsou přímo či nepřímo kontrolovány státem, nýbrž pouze těch, jež tvoří součást stejného hospodářského celku. Pokud tedy státní společnost není součástí širší průmyslové holdingové společnosti a nepodléhá žádné koordinaci s jinými státem kontrolovanými společnostmi, je nutné ji považovat pro účely výpočtu obrátu za nezávislou entitu a nepřihlížet k obrátu ostatních společností kontrolovaných daným státem. Pokud jsou však podíly státu koncentrovány v holdingových společnostech nebo jsou společně řízeny nebo je z jiných důvodů zřejmé, že státní společnosti tvoří „hospodářský celek se samostatnou rozhodovací pravomocí“, pak Úřad pro účely výpočtu obrátu považuje takové podniky za součást skupiny spojujícího se soutěžitele.

IV. ZEMĚPISNÉ ROZDĚLENÍ OBRATU

IV.1 Obecná pravidla

43. Notifikační obratová kritéria stanovená v § 13 zákona jsou rozlišena na obraty dosažené celosvětově a na území České republiky. Určení celosvětového obratu nečiní zpravidla žádné potíže, neboť se jedná o celkové účetní vyjádření veškeré podnikatelské aktivity spojujících se soutěžitelů bez ohledu na geografické členění. V jednotlivých případech může potíže činit určení obratu, jehož spojující se soutěžitelé dosáhli na území České republiky.

44. Obecně Úřad při rozlišování geografického určení místa, kde bylo obratu dosaženo, nečiní rozdíly v závislosti na tom, zda se jedná o obrat dosažený z prodeje zboží, výrobků či z poskytování služeb. V obou případech se obrat přidělí tomu místu, kde se nachází zákazník, což je většinou případů zároveň místo, kde byla uzavřena operace, kde byl vytvořen obrat daného poskytovatele služeb a kde došlo k hospodářské soutěži s ostatními poskytovateli. Pokud se místo, v němž se zákazník nacházel při nákupu zboží, liší od místa, kde proběhlo vyúčtování, přidělí se obrat prvnímu místu.

IV.2 Prodej zboží a výrobků

45. Jak je uvedeno shora, obecně je obrat geograficky přiřazován k místu, kde se v době uskutečnění transakce nachází zákazník, popř. kde dochází k předání zboží či výrobku zákazníkovi. Pokud se tato dvě místa odlišují, lze za místo uskutečnění transakce považovat místo doručení zboží či výrobku zákazníkovi, a proto bude obrat zpravidla přiřazen takovému geografickému určení a nikoliv místu, kde byl obchod uzavřen.

46. Typickým případem, kdy místo doručení zboží či výrobku zákazníkovi představuje rovněž místo, kde dochází ke střetu nabídky s poptávkou, ačkoliv k uzavření smlouvy došlo na jiném místě, je prodej mobilních druhů zboží, např. aut. V takovém případě je pro určení místa, kde je obrat dosažen, podstatné, kde si zákazník zboží převzal, a nikoliv to, kde obchod uzavřel např. prostřednictvím telefonu či internetu.

47. Opačným příkladem, kdy pro určení místa bude rozhodné, kde byl obchod dohodnut, je situace, kdy mateřská holdingová společnost domlouvá dodávky surovin pro své dceřiné společnosti, přičemž sama současně určuje množství a místo dodávky dané suroviny a tuto surovinu pak sama redistribuuje svým dceřiným společnostem. Pokud ale mateřská společnost pouze zastřešuje a souhrnně objednává objednávky individuálně požadované dceřinými společnostmi, a v dané ekonomické transakci tedy vystupuje spíše v roli prostředníka než v roli zákazníka, bude obrat geograficky připisován území, na němž sídlí dceřiné společnosti.

IV.3 Poskytování služeb

48. Obrat dosažený z poskytování služeb je zpravidla geograficky přiřazen místu, kde je služba poskytována spotřebiteli. Pokud má služba přeshraniční charakter, mohou nastat tři situace. První je případ, kdy přes hranice států musí cestovat poskytovatel služby (např. poskytovatel oprav a letadel pro letecké společnosti musí v určitých případech cestovat na území jiných států, aby službu mohl poskytnout). Druhým případem je situace, kdy za poskytovatelem služby musí cestovat spotřebitel (spotřebitel si v místě svého bydliště zamluví ubytování v hotelu v jiném státě). Třetí variantu představuje situace, kdy ačkoliv poskytovatel služby i její spotřebitel sídlí v jiném státě, pro konzumaci dané služby není třeba,

aby se poskytovatel či spotřebitel přemístil za druhým subjektem jejich vztahu (poskytování cestovních zájezdů, kdy spotřebitel si zakoupí zájezd od agenta v místě svého bydliště, nicméně předmětná služba sama o sobě představuje cestování). V prvních dvou případech lze konstatovat, že obrat bude geograficky určen místem, kde dochází k poskytnutí služby, tj. v cílovém místě subjektu, jež musí za účelem spotřeby či poskytnutí služby cestovat, ve třetím případě je obrat geograficky určen místem bydliště spotřebitele, resp. místem zakoupení předmětné služby.

V. PŘEVOD OBRATU NA DOMÁCÍ MĚNU

49. S ohledem skutečnost, že zákon uvádí jako prahové hodnoty notifikačních kritérií obraty vyjádřené v českých korunách, je nutné, aby veškeré finanční údaje byly vedeny v tuzemské měně. Z tohoto důvodu musí být finanční údaje z cizích měn přepočteny na české koruny, a to průměrným kurzem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou za to období, k němuž se takové finanční údaje vztahují. Měnové kurzy potřebné pro přepočet zahraniční měny na českou korunu lze dohledat na internetových stránkách České národní banky.¹⁴

VI. OBRATY BANK A POJIŠŤOVEN

50. Zákon definuje pro určité typy podnikatelů zvláštní způsob výpočtu obratu. Na rozdíl od Nařízení Rady, které obsahuje speciální úpravu pro výpočet obratu širšího podniků, zákon ve svém § 14 odst. 6 upravuje specificky pouze výpočet obratu pro banky ve smyslu § 1 odst. 1 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a pro pojišťovny ve smyslu § 2 písm. a) zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů.

51. Ostatní instituce, jež lze zařadit pod Nařízením Rady definovaný pojem úvěrové a jiné finanční instituce, musejí při výpočtu obratu podle zákona postupovat stejným způsobem jako jakýkoliv jiný soutěžitel, jež nepředstavuje banku či pojišťovnu.

VI.1 Obrat bank

52. V souladu s § 14 odst. 6 zákona se čistým obratem bank rozumí součet výnosů, zejména výnosů z úroků, z cenných papírů a majetkových účastí, z poplatků a provizí a zisků z finančních operací. Geograficky je pak obrat určen sídlem pobočky nebo divize předmětné banky.

VI.2 Obrat pojišťoven

53. V souladu s § 14 odst. 6 zákona se obratem u pojišťoven rozumí souhrn předepsaného pojistného podle všech uzavřených pojistných smluv (tj. nejen nových pojistných smluv uzavřených v uvažovaném účetním roce, ale ze všech platných v minulosti uzavřených smluv). Geograficky je pak obrat určen sídlem pobočky předmětné pojišťovny.

¹⁴ Viz www.cnb.cz.